

Paraplunota Kapitaalgoederen 2019 - 2023

gemeente Steenwijkerland

projectnummer 0437946.100
definitief
11 juli 2019

Paraplunota Kapitaalgoederen 2019 - 2023

gemeente Steenwijkerland

projectnummer 0437946.100

definitief revisie 7.0
11 juli 2019

Auteurs

ir. S.A. van der Geest

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland - Openbare ruimte
Postbus 162
8330 AD Steenwijk

datum vrijgave
11-7-2019

beschrijving revisie 7.0
definitief, laatste opm. verwerkt

goedkeuring
S.A. van der Geest

vrijgave
S.H.G. Boonstra

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Een Paraplunota?	2
1.4	Leeswijzer	2
2	De kapitaalgoederen van Steenwijkerland	3
3	Huidige stand van zaken kapitaalgoederen	5
3.1	Uitleg kwaliteitsniveaus	5
3.2	Wegen	6
3.3	Openbare verlichting	7
3.4	Verkeer	8
3.5	Riolering	9
3.6	Water en (civieltechnische) kunstwerken	10
3.7	Openbaar groen en spelen	12
3.8	Begraven	14
3.9	Gebouwen	14
4	Financiën	15
4.1	Integrale projecten	15
4.2	Product Wegen	15
4.3	Product Openbare verlichting	16
4.4	Product Verkeer	17
4.5	Product Riolering	17
4.6	Product Water en (civieltechnische) kunstwerken	18
4.7	Product Openbaar groen en spelen	19
4.8	Product Begraven	20
4.9	Product Gebouwen	20
5	Aandachtspunten en aanbevelingen	21
5.1	Aandachtspunten	21
5.2	Aanbevelingen	22
6	Samenvatting	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het goed beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen is een belangrijke taak van de gemeente. De kapitaalgoederen leggen een blijvend en omvangrijk beslag op de gemeentelijke begroting. Er is geld nodig om de kapitaalgoederen te verzorgen, onderhouden of te vervangen. Verantwoord omgaan met de kapitaalgoederen is daarom belangrijk. Om verantwoord met de kapitaalgoederen om te kunnen gaan, is goed inzicht noodzakelijk.

De gemeente Steenwijkerland beheert een groot aantal verschillende kapitaalgoederen. Van de verschillende kapitaalgoederen zijn sectoraal/per discipline al verschillende plannen opgesteld, op basis van deze plannen zijn budgetten gereserveerd. Er ontbreekt echter een eenduidig en helder overzicht van alle kapitaalgoederen.

Conform de BBV (zie kader) stelt de gemeente jaarlijks een paragraaf op over de kapitaalgoederen. Hiermee wordt ook richting de provincie verantwoord dat de gemeente Steenwijkerland goed omgaat met haar kapitaalgoederen. In de 'Financiële scan, gemeente Steenwijkerland' (juli 2018) zijn een aantal tips gegeven om de informatiewaarde van de paragraaf kapitaalgoederen te vergroten. Deze tips zijn grotendeels verwerkt in de programmabegroting 2019-2022. Het opstellen van de paragraaf kapitaalgoederen kan worden vereenvoudigd door deze te baseren op een eenduidige en actuele Nota Kapitaalgoederen.

1.2 Doel

Deze nota informeert de gemeenteraad over de (financiële) stand van zaken van alle kapitaalgoederen in de gemeente Steenwijkerland. Het doel van de Paraplunota Kapitaalgoederen is de Raad inzicht geven in:

- De omvang van het areaal kapitaalgoederen;
- De wettelijke verplichtingen, het beleidskader en de huidige stand van zaken per kapitaalgoed;
- De beschikbare financiële middelen;

Op basis van dit inzicht worden aanbevelingen gedaan over:

- Omissies in beleid;
- Ontbreken of uit balans zijn van financiële middelen;
- Risicobeheersing en aanbevelingen voor de komende beleidsperiode.

In deze nota is daarmee duidelijk een relatie gelegd tussen het areaal, het gekozen beleid en de beschikbare financiële middelen.

Wat zijn kapitaalgoederen?

De wegverhardingen, de civieltechnische kunstwerken, de openbare verlichting, de riolering, de waterwegen, het groen en de gebouwen zijn ten aanzien van de maatschappelijke en financiële waarde, levensduur en areaal de belangrijkste onderdelen van de openbare ruimte. Daarom worden ze de kapitaalgoederen van de openbare ruimte genoemd.

BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies (BBV) schrijft voor dat de begroting een paragraaf Kapitaalgoederen bevat. Hierin wordt voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen het beleidskader, de financiële consequenties van dit beleidskader en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting aangegeven. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden in onderhoud en vervangingsinvesteringen. Deze paraplunota kapitaalgoederen vormt de onderbouwing voor de paragraaf Kapitaalgoederen in de begroting.

1.3 Een Paraplunota?

De gemeente Steenwijkerland heeft voor de meeste kapitaalgoederen reeds een goed en actueel beeld. Alleen het totale overzicht op een eenduidige en heldere wijze ontbreekt. Deze Paraplunota is de verbinding tussen de verschillende disciplinaire plannen en de Programmabegroting. Onder deze Nota blijven de vigerende disciplinaire plannen in werking. In deze Nota wordt dan ook geen daadwerkelijk nieuw beleid opgesteld voor de verschillende kapitaalgoederen, maar deze geeft het gewenste eenduidige en heldere inzicht in de alle kapitaalgoederen, inclusief de financiële behoeftes en risico's.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn per product de kapitaalgoederen van de gemeente Steenwijkerland in een tabel weergegeven. In hoofdstuk 3 is de wetgeving, het beleidskader, het gekozen kwaliteitsniveau en de stand van zaken per product beschreven. In hoofdstuk 4 is de financiële stand van zaken beschreven. In hoofdstuk 5 wordt de ambitie voor de toekomst verwoord, in aandachtspunten en aanbevelingen. Tot slot volgt een samenvattende tabel van deze nota.

2

De kapitaalgoederen van Steenwijkerland

In onderstaand overzicht zijn de arealen kapitaalgoederen van de gemeente Steenwijkerland weergegeven.

Kapitaalgoed		Hoeveelheid	Eenheid
Wegen	Verhardingen, waarvan:	3.540.000	m ²
	<i>Asfalt</i>	1.730.000	m ²
	<i>Beton</i>	110.000	m ²
	<i>Elementenverharding</i>	1.580.000	m ²
	<i>Overig/onverhard</i>	120.000	m ²
Openbare Verlichting	Lichtmasten	10.564	stuks
	Armaturen	10.579	stuks
	Lampen	11.038	stuks
Verkeer	Verkeersborden	7.200	stuks
	ABRI's (bushokjes)	43	stuks
Riolering	Vrijverval riolering	420	km
	Persleiding	61	km
	Drukriolering	341	km
	Gemalen	144	stuks
	Mini-gemalen	1.150	stuks
	Randvoorzieningen (bergbezinkvoorzieningen)	12	stuks
Water en (civieltechnische) kunstwerken	Oeververbindingen, waarvan:	318	stuks
	<i>Beweegbare brug (geautomatiseerd)</i>	3	stuks
	<i>Beweegbare brug (handbediend)</i>	38	stuks
	<i>Vaste Fiets-voetbrug</i>	75	stuks
	<i>Vaste Verkeersbrug</i>	69	stuks
	<i>Vonders</i>	128	stuks
	<i>Tunnels</i>	5	stuks
	Pont (Jonen)	1	stuk
	Oeververdediging (beschoeiing, damwanden, kademuren, oevers)	120	km
	Watergangen (in stedelijk gebied)	46	km
	Niet schouwsloten	119	km
	Schouwsloten	207	km
	Greppels	100	km
	Duikers	1.500	km
	Fonteinen	2	stuks
	Trailerhellingen	3	stuks
	Zwemstranden	2	stuks
	Aanmeervoorzieningen	22	stuks
	Steigers	11	stuks
	Jachthavens	11	stuks

Openbaar groen en spelen	Natuur / Landschappelijk groen	910.000	m ²
	Bomen	34.000	stuks
	Gazon	1.000.000	m ²
	Extensief beheerd gras	840.000	m ²
	Bermen	2.580.000	m ²
	Hagen	33.000	m ²
	Plantsoen	160.000	m ²
	Natuurgrasvelden (49 st.) en kunstgrasvelden (5 st.)	37.586	m ²
	Speelplekken	184	stuks
	Toestellen en speelattributen	1.100	stuks
Straatmeubilair	Bankjes	n.t.b.	
	Afvalbakken openbare ruimte	n.t.b.	
	Hekjes/Paaltjes	n.t.b.	
Begraven	Begraafplaatsen	16	stuks
Gebouwen	Binnensport accommodaties	8	stuks
	Buitensport accommodaties	15	stuks
	Gemeentelijke panden	1	stuk
	Werkplaatsen	2	stuks
	Brandweer	6	stuks
	Musea	5	Stuks
	Wijkgebouwen	3	stuks
	Peuterspeelzalen	3	stuks
	Jeugdhonken	2	stuks
	Gebouwen op begraafplaatsen	16	stuks
	Woningen	2	stuks
	Recreatie	12	stuks
	Multifunctioneel Centrum (MFC)	1	stuk
	Theater	1	stuk
	Overige panden	42	stuks
	Zwembaden	3	stuks

3 Huidige stand van zaken kapitaalgoederen

In dit hoofdstuk wordt eerst het werken met kwaliteitsniveaus voor de kapitaalgoederen uitgelegd. Vervolgens gaan we per kapitaalgoed in op de wettelijke kaders, de beleidskaders en de huidige stand van zaken. In het volgende hoofdstuk worden deze gekoppeld aan de financiën.

3.1

Uitleg kwaliteitsniveaus

In de 'Integrale visie Openbare Ruimte, gemeente Steenwijkerland' is de werkwijze in werken met kwaliteitsniveaus nader toegelicht. Daarnaast is in het 'Kwaliteitshandboek onderhoud openbare ruimte, gemeente Steenwijkerland' per discipline en object de te hanteren kwaliteitsniveaus in beeld en tekst toegelicht. De afgelopen jaren is in het kader van bezuinigingsmogelijkheden het kwaliteitsniveau 'Beperkt Basis' toegevoegd. Onderstaand een overzicht van de huidige kwaliteitsniveaus en een korte omschrijving.

Kwaliteitsniveau	Omschrijving
Hoog CROW A rapportcijfer: <9,5 en > 7,5	• Goed verzorgd en onderhouden, schoon, weinig zwerfafval of ongewenste kruiden. • Er zijn maar weinig of incidentele op- en aanmerkingen. • Mooi en comfortabel.
Basis CROW B rapportcijfer: < 7,5 en > 6,0	• Redelijk onderhouden omgeving, incidenteel kleine achterstanden, niet storend vuil of onvoldoende onderhoud. Er kan enig zwerfafval of ongewenste kruiden voorkomen. • Basis is gericht op het in stand houden op langere termijn (op de gemiddelde levensduur). Er wordt geen achterstand opgebouwd. Er is wel op korte termijn onderhoud nodig om structurele achterstanden voor te zijn. Kan een sobere uitstraling hebben. • Functioneel.
Beperkt Basis rapportcijfer: < 6,0 en > 5,0	• Dit extra kwaliteitsniveau zit op de grens tussen Basis en Laag. • Ten opzichte van kwaliteitsniveau Basis, worden beperkte achterstanden geaccepteerd. • Incidenteel wordt kwaliteitsniveau Laag toegestaan, op gebieden waar de risico's beperkt zijn.
Laag CROW C rapportcijfer: < 5,0 en > 3,5	• Structurele achterstand in onderhoud, maar geen ernstige schades of versleten. Er is extra inspanning nodig voor herstel. • De omgeving oogt als slecht onderhouden. Er komen op bepaalde plekken hoge concentraties van zwerfafval of ongewenste kruiden voor. • Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder. • <u>Acceptatie van kwaliteitsniveau Laag kan betekenen dat de levensduur van voorzieningen korter is dan bij een niveau Basis.</u>

3.2 Wegen

Wetgeving

Vanuit de Wegenwet heeft de gemeente de zorgplicht voor verhardingen. Dit betekent dat de gemeente als wegbeheerder te allen tijde verantwoordelijk is voor de kwaliteit (de onderhoudstoestand) van de verhardingen die het in beheer heeft. De wegen moeten voldoende van kwaliteit zijn om de noodzakelijke functie te kunnen vervullen.

Beleidskader

1. Beleidsplan 'Overwegen'

Het Beleidsplan wegen Steenwijkerland (incl. MeerJarenProgramma Wegbeheer 2017 – 2020) is ontwikkeld vanuit drie speerpunten: "Wegennet up to date", "Onderhoud op maat" en "Inspirerend partnerschap". Er wordt ingestoken op een functie- en vraaggerichte onderhoudsplanning. Er wordt gewerkt vanuit een voorlopig MeerjarenPlan waarbij de maatregelen integraal zijn afgewogen, en gebiedsgericht wordt gewerkt. Hierbij wordt de samenwerking met PBW's nadrukkelijk gezocht en ruimte geboden aan bewonersinitiatieven.

Wij zien de inbreng van inwoners, ondernemers en partijen als uitgangspunt, óók voor onze wegbeheertaak. Opvolging van wettelijke (wegbeheer)taken en behoud/versterking van sociale-, milieu en kapitaalswaarde ("People, Planet, Profit/ Prosperity") zijn daarbij essentiële randvoorwaarden. Wij richten onze wegbeheertaak daarom vraaggestuurd, risicobewust en gebiedsgericht in.

2. Actieplan Veilige Bermen

In het beleidsplan 'Overwegen' is gemeld dat de inrichting van 209 kilometer van de wegen niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. Veelal betreft het smalle wegen met een beschadigde berm. In het plan wordt voorgesteld te investeren in het aanleggen van bermverhardingen, hiermee ontstaat een 'vergevingsgezinde' berm, daarnaast heeft de aanleg van bermverharding een positief effect op de onderhoudsbehoefte van de weg.

3. Aanpak fietspaden

Een aantal fietspaden zijn te smal om de huidige hoeveelheid fietsers goed te kunnen verwerken. Verbreding van deze fietspaden is gewenst.

Gekozen kwaliteitsniveau

1. *Voor het wegenonderhoud heeft de Raad ingestemd met het kwaliteitsniveau Basis.* Hierbij wordt het *risicoprofiel* Laag aangehouden, dit betekent dat er weinig risico wordt gelopen op het gebied van veiligheid, overlast, bereikbaarheid, imago en financiën/schadeclaims.
2. Er zijn drie scenario's geschetst voor de aanpak van de bermen, voor de periode 2018 t/m 2026 gaat het in totaal om 209 km bermen:
Scenario Basis: In dit scenario gaat het over de verbreding en/of versteviging van ernstig beschadigde plattelandswegen en bermen langs 54 km wegen. Hiermee wordt werk met werk gecombineerd.
Scenario Basis Beperkt:
In dit scenario is het kwaliteitsscenario "Basis" met 10 km (5 km weg) gekort. De bermen worden langs deze wegen aangevuld met grond. De eerstvolgende mogelijkheid om

werk met werk te maken komt naar verwachting na circa 15 jaar. Prioriteitsstelling is afhankelijk van de drukte van de weg en de hoeveelheid landbouwverkeer.

Scenario Laag: In dit scenario is het kwaliteitsscenario "Basis" met 20 km berm gekort.

Voor de versterking van bermen is gekozen voor scenario Beperkt Basis (aanpak van 44 kilometer ernstig beschadigde bermen).

3. Ook voor de aanpak van de fietspaden zijn drie scenario's uitgewerkt.

Scenario Basis:

In dit scenario gaat het over de verbreding van de fietspaden, onafhankelijk van bijdragen van derden. Conform het beleidsplan Verkeer.

Scenario Basis Beperkt:

In dit scenario wordt alleen gewerkt aan paden waarvoor minimaal 50% externe financiering kan worden gevonden.

Scenario Laag:

In dit scenario wordt gewerkt zonder externe middelen. Hierbij worden minder fietspaden verbreed.

Voor de aanpak van fietspaden is gekozen voor Beperkt basis (alleen fietspaden waarbij 50% externe financiering door de provincie wordt verkregen, worden aangepakt).

Stand van zaken 2019

Het wegbeheer is 'in control', er wordt invulling gegeven aan het vastgestelde beleid. De planning en financiën liggen op koers.

3.3

Openbare verlichting

Wetgeving

Er bestaat geen wettelijke verplichting tot het plaatsen van openbare verlichting. Wel heeft de gemeente een zorgplicht voor veilige wegen. De wegbeheerder kan aansprakelijk worden gesteld voor schade wanneer de openbare verlichting niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden daaraan mag stellen voor verkeersveiligheid. Bij de zorgplicht van de gemeente hoort niet alleen een bewuste keuze voor wat betreft nieuwe verlichting. Van evenveel belang is goed beheer en onderhoud door tijdige vervanging van lampen, armaturen en masten. Daarnaast heeft de gemeente als eigenaar een installatieverantwoordelijkheid, waaraan taken en verantwoordelijkheden zijn gekoppeld.

Beleidskader 'Openbaar licht'

Uitgangspunt voor het beleidsplan Openbaar Licht (2017) is 'donkerte'. "Even dimmen graag" is het devies. De volgende ambities zijn in dit beleidsplan benoemd: de veiligheid van inwoners staat voorop, ruimte voor donkerte en duurzaamheid. Communicatie over openbare verlichting is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De gemeentelijke installatiedelen met betrekking tot de OVL bestaat uit twee belangrijke componenten met elk een eigen levensduurverwachting. Fabrikanten hanteren de volgende uitgangspunten voor vervanging:

Armatuur: levensduur 20 jaar.

Mast en elektrische componenten: levensduur 40 jaar.

De ervaring in Steenwijkerland is dat een iets langere vervangingslevensduur voor de masten en armaturen geen onnodige kostenverhoging of veiligheidsrisico's met zich mee brengen. Daarom is in dit beleidsplan uitgegaan van vervanging na 25 jaar voor armaturen en 50 jaar voor masten.

Gekozen kwaliteitsniveau

Er is een keuze gemaakt tussen drie scenario's:

Scenario Basis:

In dit scenario wordt uitgegaan van vervanging van armaturen ouder dan 25 jaar en masten ouder dan 50 jaar. Hiervoor is een vervangingsplan opgesteld voor de periode 2017 – 2026, daarin worden 9.110 armaturen en 4.475 vervangen.

Scenario Beperkt Basis:

In dit scenario wordt enige achterstand in de vervanging geaccepteerd. In de vervanging voor 2018 en 2019 is niet gekort omdat hier de oudste onderdelen met grotere risico's (achterstand) wordt vervangen. Ook in dit scenario wordt uitgegaan van vervanging van armaturen na 25 jaar en van masten na 50 jaar, maar de geplande vervanging wordt over een langere periode uitgesmeerd (+ 3 jaar).

Scenario Laag:

In dit scenario wordt meer achterstand geaccepteerd. Ook hier is niet gekort in de vervanging van 2018 en 2019. De vervanging van armaturen en masten geschiedt na respectievelijk 30 en 60 jaar. Hierbij wordt enig risico gelopen met betrekking tot veiligheid. De installatieveiligheid komt hier ook in het geding. Onderhoudskosten nemen toe.

Er is gekozen voor het scenario Beperkt Basis.

Stand van zaken 2019

De uitvoering van het vervangingsplan is op koers. Inmiddels is de techniek zover dat er standaard nieuwe armaturen worden toegepast die zijn voorbereid op 'smart lighting'. Hiermee is het in de toekomst mogelijk de verlichting via het internet aan te sturen en te beheren.

3.4

Verkeer

Wetgeving

Voor de plaatsing van verkeersborden zijn regels opgesteld in de uitvoeringswet Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW). Hierin zijn echter geen regels opgenomen over het beheer en onderhoud van de verkeersborden. De overige verkeersobjecten (ABRI's, VRI's, DRIP's) hebben geen wettelijke verplichtingen in het kader van beheer en onderhoud.

Beleidskader

In het Beleidsplan Verkeer Steenwijkerland zijn de kaders vastgelegd. Er zijn speerpunten benoemd in het kader van verkeersveiligheid, leefbaarheid, up-to-date wegennet, bereikbaarheid, onderhoud op maat en inspirerend partnerschap. Deze speerpunten zijn uitgewerkt voor de komende planperiode. Voor de kapitaalgoederen resulteert dit in ambitie om de fietspaden aan te pakken en te verbreden (zie Wegen), de aanpak van de bushaltes (ABRI's) en het planmatig vervangen/vernieuwen en minimaliseren van de verkeersborden.

Gekozen kwaliteitsniveau

Er is gekozen de verkeerskundige objecten te onderhouden op kwaliteitsniveau Basis (schoon, heel en veilig).

Stand van zaken 2019

De huidige stand van zaken is in lijn met de uitgezette koers.

3.5

Riolering

Wetgeving

In de openbare ruimte is de gemeentelijke riolering één van de belangrijkste voorzieningen voor de bescherming van de volksgezondheid en het milieu. Ook heeft riolering een belangrijke functie als het gaat om het tegengaan van wateroverlast. Onderhoud aan de riolering vindt plaats op basis van de Waterwet en de wet Gemeentelijke watertaken. Gemeenten zijn wettelijk verplicht tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)/Watertakenplan.

Beleidskader 'Watertakenplan Fluvius'

De beleidskaders voor de riolering zijn vastgesteld in het Watertakenplan Fluvius 2016-2021, dat is opgesteld met het waterschap Drents Overijsselse Delta en de zes inliggende gemeenten van het beheergebied "Reest & Wieden". Voor de gemeentelijke watertaken zijn een vijftal bestuurlijke doelen gedefinieerd:

1. Risico's voor de volksgezondheid door aanraking met schadelijke stoffen en geuroverlast maximaal beperken.
2. Beperk wateroverlast door water op straat en beperk overstrooming maximaal.
3. Beperk hinder door falen van riolen en door verstopping of werkzaamheden.
4. Zorg voor goede oppervlaktewater-kwaliteit, voer zo weinig mogelijk schoon water af naar de zuivering.
5. De klant staat voorop. Aantal klachten zit onder het landelijk gemiddelde.

Twee doelen richten zich op communicatie, meldingen, klachten en afhandeling hiervan. Het betreft doel 1: 'bescherm de volksgezondheid' en doel 5: 'zorgvuldige dienstverlening'. De overige drie doelen (doel 2: beperk wateroverlast, doel 3: beperk hinder en doel 4: spaar het milieu) bepalen in grote mate de inzet van menskracht en middelen. Daartoe wordt een aantal strategische keuzes gemaakt:

- Inzetten op assetmanagement en een sterke betrokkenheid van inwoners en bedrijven.
- Inzetten op versterken van de duurzaamheid.
- Maatregelen afleiden uit de ketenbenadering en de bestuurlijke doelen. Daarbij zijn de zorgplichten leidend voor de mate waarin de gemeente haar verantwoordelijkheid invult:
 - o Aanleg van nieuwe voorzieningen;
 - o Gegevensbeheer;
 - o Aansluiting op riolering of IBA;
 - o Onderhoudswerkzaamheden;
 - o Kwaliteit van riolering;
 - o Functioneren van riolering;
 - o Aanpak knelpunten;
 - o Communicatie;
 - o Klimaatverandering;
 - o Afkoppelen;
 - o Overdracht stedelijk water;
 - o Zorgplicht grondwater.

Gekozen kwaliteitsniveau

De riolering kent geen werkwijze met kwaliteitsniveaus. *Wel is in het Watertakenplan gekozen voor risicogestuurd beheer.* Hierbij worden de te nemen maatregelen afgewogen op basis van de risico's die ter plaatse worden gelopen. Vervangingen worden bijvoorbeeld alleen uitgevoerd als dit technisch echt noodzakelijk is. In het kwaliteitsdenken sluit dit aan bij kwaliteitsniveau Basis.

Stand van zaken 2019

De uitvoering van het Watertakenplan ligt op koers.

3.6

Water en (civieltechnische) kunstwerken

Wetgeving

Vanuit Europese richtlijnen, de Waterwet en de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente een zorgplicht voor water. Door onder andere klimatologische veranderingen, verandert de komende jaren het nodige op het gebied van waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit.

Ten aanzien van het beheer en onderhoud van kunstwerken zijn wettelijke eisen gesteld aan veiligheid en functionaliteit. Op basis van het Burgerlijke Wetboek dient de veiligheid onder alle genormeerde omstandigheden gewaarborgd te zijn. De gebruiksveiligheid dient dusdanig te zijn dat er op een veilige en doelmatige wijze gebruik van het object kan worden gemaakt. De zogenaamde functionele eisen zijn eisen waaraan een object moet voldoen om een bepaalde functie te vervullen. Ten aanzien van de constructieve veiligheid is van belang dat niet alleen het ontwerp aan de veiligheidseisen voldoet, maar dat ook het object in de actuele toestand hieraan voldoet.

Beleidskaders

De beleidskaders voor water en (civieltechnische) kunstwerken zijn in verschillende beleidsstukken opgenomen:

1. Beleidsplan Oeververbindingen 2017 – 2021

Het beleidsplan Oeververbindingen geeft handvatten voor het beheer en onderhoud en zet lijn voor de komende jaren. Voorgesteld wordt voor kwaliteitsniveau Basis te kiezen, met de nadruk 'heel en veilig' en slechts beperkt 'schoon'. Om het beheer van de kunstwerken binnen de gestelde kaders uit te voeren, hanteert de gemeente een beheerstrategie waarbij op basis van regelmatige inspectie, zowel verzorgend als technisch onderhoud planmatig wordt uitgevoerd.

2. Beleidsplan Oeverconstructies Steenwijkerland, 2016 – 2020

In het beleidsplan Oeverconstructies zijn verschillende scenario's en varianten afgewogen. Bij vervanging wordt gekozen voor kunststof, dit is een duurzaam en financieel gunstig scenario. Als de oeverconstructie een matige, slechte of zeer slechte kwaliteit heeft wordt afgewogen of de beschoeiing onder verantwoording van de gemeente valt; noodzakelijk is (of natuurlijke oever volstaat en) of deze kan worden vervangen door duurzame kunststof beschoeiing.

3. Watertakenplan Fluvius 2016 - 2021(watergangen en duikers)

Watergangen (en bijbehorende duikers) zijn voorzieningen van het water- en rioolsysteem die als functie hebben overtollig regenwater en grondwater af te voeren. De onderhoudskosten (maaien, onderhouden en vervangen oeverconstructies) worden voor een deel toegerekend aan

de rioolheffing. Vanuit deze zorgplicht voor regenwater worden verschillende watergangen gebaggerd (zie ook Baggerplan). Binnen de gemeente Steenwijkerland is veel water, deze beleidsperiode wordt gebruikt om de taak en rolverdeling tussen de verschillende overheden duidelijk te krijgen (overdracht stedelijk water en vaarwegbeheer).

Voor Jachthavens wordt de komende tijd een Meerjarenonderhoudsplan 2021 – 2025 opgesteld. De gebouwen op de jachthavens vallen onder gemeentelijk vastgoed en zijn reeds opgenomen op de onderhoudsplanning 'Gebouwen'.

Een aantal kleinere (recreatieve) objecten, zoals fonteinen en zwemstranden, zijn niet opgenomen in een beleidsplan. Deze worden echter op een pragmatische manier beheerd en onderhouden tegen relatief beperkte kosten.

Gekozen kwaliteitsniveau

1. Voor de oeververbindingen zijn drie scenario's geschetst voor zowel onderhoud als vervanging:

Onderhoud

Scenario Basis:

Dit niveau komt het dichtst bij het gemeentelijk beleid 'Schoon, Heel en Veilig' en de objecten halen de maximale levensduur tegen de laagst mogelijke kosten. Er is geen sprake van veiligheidsrisico's, kans op verloedering of kapitaalvernietiging. Het onderhoud voldoet technisch ten aanzien van een veilig gebruik.

Scenario Beperkt Basis:

Door een verlaging van het "basis" budget naar een onderhoudsbudget ad € 400.000,= wordt geaccepteerd dat er nog meer incidenteel lage kwaliteit wordt gerealiseerd met name in het buitengebied. Wel wordt er gestreefd naar een te behalen basis kwaliteit rondom hotspots en woongebieden.

Scenario Laag:

Met dit scenario is door de lage kwaliteit sprake van veiligheidsrisico's, kans op verloedering en een verhoogd risico op kapitaalvernietiging rondom op de kunstwerkobjecten. Er is aanzienlijk sprake van ontbrekende delen, uitspoeling of functieverlies bij oevers en bruggen - de kans op uitval is verhoogd, waardoor stremmingen bij wegverkeer of scheepvaart vaker voorkomen; het onderhoud van de kunstwerkonderdelen voldoet technisch niet meer aan een gewaarborgd niveau ten aanzien van veilig gebruik, het minimum aan beheer is bereikt.

Vervangingen

Scenario Basis:

In dit scenario wordt de investering afgeschreven over 30 jaar.

Scenario Beperkt Basis:

Bij dit scenario worden de vervangingen financieel afgeschreven over 50 jaar wat een risico kan zijn in relatie met de technische afschrijving (< 50 jr.).

Scenario Laag:

Bij dit scenario wordt het benodigde budget met 20 % verlaagd en de financiële afschrijving op 50 jaar gesteld. Met dit scenario ontstaat er nog een extra risico, namelijk te weinig middelen om de te vervangen oeververbindingen ook daadwerkelijk te vervangen, naast het genoemde risico zoals benoemd bij het scenario beperkt basis. Er is sprake van reële kans op onveiligheid, uitval, stremmingen en kapitaalvernietiging

Er is gekozen voor kwaliteitsniveau Beperkt basis (zowel voor onderhoud als voor vervangingen).

2. *Voor de oeverconstructies is kwaliteitsniveau Basis gekozen. Daarnaast is gekozen voor het goedkoopste beleidsscenario 2b – extensiveren van oeverconstructies, toepassing kunststof.*
3. *Voor watergangen en duikers is geen specifiek kwaliteitsniveau gekozen. Deze objecten worden functioneel beheerd om de functie in stand te houden.*

Stand van zaken 2019

1. In uitvoering blijken de theoretische budgetten van de oeververbindingen vaak onvoldoende om het project in de praktijk te kunnen uitvoeren. Dit is onder andere te verklaren door: oplopende marktprijzen, meerkosten door noodvoorzieningen in het kader van bereikbaarheid of extra's in het kader van participatie. Hiermee staat het totale budget van de oeververbindingen onder druk en kunnen op termijn minder oeververbindingen worden aangepakt. De voortgang wordt daarom de komende periode geëvalueerd.
2. Voor de oeverconstructies is de afgelopen periode met name uitvoering gegeven aan project Giethoorn. Dit heeft gevolgen gehad voor het wegwerken van achterstallig onderhoud op andere plekken. Het beleidsplan loopt in 2020 af. In 2020 zal een nieuw beleidsplan worden opgesteld voor de periode 2021-2027 waarin gekeken zal worden naar de behaalde resultaten en de nieuw te nemen maatregelen op het gebied van onderhoud en vervanging (eventueel achterstallig).
3. Het baggeren van watergangen is 'on hold' gezet, in verband met de overdracht van het stedelijk water naar het waterschap. Mocht overdracht plaatsvinden dan zullen de watergangen als nog op orde worden gebracht of zullen nadere financiële afspraken worden gemaakt over de baggerkosten.

3.7

Openbaar groen en spelen

Wetgeving

Openbaar Groen

Op basis van een aantal wetten en regelingen wordt invulling gegeven aan het groenbeheer in de gemeente Steenwijkerland. De belangrijkste zijn het Burgerlijk Wetboek waarin de zorgplicht van de beheerder is vastgelegd en de Natuurwet. De gemeente hanteert daarnaast de Gedragscode flora- en fauna. Daarmee werkt de gemeente Steenwijkerland zorgvuldig, rekening houdend met de aanwezige flora en fauna.

Sport en spelen

De gemeente is verplicht veilige speelruimte aan te bieden en moet zich houden aan geldende wetten. Voor de veiligheid van sport en spelen is het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS) opgesteld. De WAS geeft normen aan voor speeltoestellen en ondergronden. Ze kunnen worden gebruikt om aan de wet (bieden van veilige speelruimte) te voldoen. Andere manier om aan de wet te voldoen is vastlegging van het beheerproces: inspectie, registratie in een logboek en bijhouden van uitgevoerde acties.

Beleidskaders

De beleidskaders voor openbaar groen en spelen zijn in verschillende beleidsstukken opgenomen:

1a. Beleidskader Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) 2007

Deze visie bevat de beleidskaders voor de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte van Steenwijkerland in alle facetten. Deze visie zet de kwaliteit van de openbare ruimte centraal. De visie beschrijft verschillende deelgebieden en hun karakter. De gebruiker staat centraal, daaruit is de gewenste inrichting van de openbare ruimte afgeleid. De functie, het gebruik en de omgeving (woonwijk, historisch centrum, buitengebied) bepalen de inrichting en het te hanteren onderhoudsniveau. De visie is voor een termijn van 20 jaar opgesteld.

1b. Kwaliteitshandboek onderhoud openbare ruimte Gemeente Steenwijkerland

Het beleidskader vanuit het IVOR is uitgewerkt in een kwaliteitshandboek openbare ruimte. Hierin zijn per object de kwaliteitsniveaus in beeld en tekst toegelicht.

1c. Beleidsnota Groen en Meerjarenprogramma Groen 2011 - 2014

In de looptijd van deze beleidsnota is ingezet op een verdere professionalisering van het beheer en onderhoud en een kwaliteitsverbetering. Het betrekken van bewoners uit de buurt is daarbij een speerpunt. In deze beleidsnota zijn acties en plannen uit gezet om deze doelstellingen te halen.

2. Speelplekkenbeleid en Meerjarenplan Spelen 2014 – 2017

Het Speelplekkenbeleid heeft de afgelopen jaren de handvatten geboden die noodzakelijk waren om de regie te houden op het product spelen. De tevredenheid over de speelplekken onder de burgers is gestegen. Voor de periode tot 2020 worden de volgende ambities uitgesproken: meer samenwerken met inwoners; meer speelwaarde en bewegen én minder speelplekken; toekomstig bestendig areaal.

3. Beleid Sportvelden

Alle maatregelen die nodig zijn om de sportvelden duurzaam in stand te houden, worden uitgevoerd conform het daartoe opgestelde onderhoudsbestek. In 2019 wordt een beheerplan sportvelden afgerond. Ook een plan van aanpak om de sportvelden klimaatbestendig te maken wordt in 2019 opgesteld.

Gekozen kwaliteitsniveau

1. *Voor het groenonderhoud is gekozen voor het kwaliteitsniveau Basis. Voor de hotspots wordt kwaliteitsniveau Hoog gehanteerd.*
2. *De speelplekken worden onderhouden op het kwaliteitsniveau Basis.*
3. *Voor het sportvelden beheer wordt de NOC*NSF en KNVB normering gehanteerd.*

Stand van zaken 2019

De gemeente Steenwijkerland heeft de ambitie om in 2020 de Beleidsnota Groen en het MeerjarenProgramma Groen te actualiseren. Participatie, klimaatadaptatie, toerisme en biodiversiteit zullen binnen deze beleidsactualisatie belangrijke thema's zijn.

3.8 Begraven

Wetgeving

Op grond van artikel 33 van de Wet op lijkbezorging moet een gemeente ten minste één begraafplaats hebben. Er is geen verdere wetgeving over het beheren en/of onderhouden van de begraafplaatsen.

Beleidskader 'Over het graf...' Meerjarenplan Begraven 2014 – 2018, gemeente Steenwijkerland

In dit meerjarenplan zijn de kaders gesteld betreffende de wet en regelgeving, administratie, de verordening, de capaciteit van de begraafplaatsen in Steenwijkerland. Voor inrichting, beheer en onderhoud vallen de begraafplaatsen onder de 'hotspots' (IVOR 2007). Het onderhoud richt zich op het algemeen groen, de paden, de algemene graven en oorlogsgraven. De aanwezige bebouwing valt onder gemeentelijk vastgoed (zie onderdeel 'Gebouwen').

In 2019 wordt het Meerjarenplan begraafplaatsen geactualiseerd.

Gekozen kwaliteitsniveau

De begraafplaatsen zijn aangemerkt als 'hotspot' en worden daarmee onderhouden op kwaliteitsniveau Hoog.

Stand van zaken 2019

De begraafplaatsen voldoen op dit moment aan de gestelde kaders en de ingezette lijn.

3.9 Gebouwen

Wetgeving

Gebouwen

Er zijn geen wettelijke verplichtingen voor de gemeente op het gebied van accommodatiebeleid. Wel zijn er wettelijke eisen bij de bouw en onderhoud van accommodaties. Zo moet tijdens de bouw worden voldaan aan het geldende bouwbesluit en tijdens gebruik zijn verschillende wettelijke verplichtingen (bv. dakveiligheid, brandveiligheid, noodverlichting, etc.).

Beleidskader

Per gebouw zijn er onderhoudsplannen opgesteld. Deze worden per jaar samengevoegd tot het Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed. Hierin zijn de te verrichten onderhoudswerkzaamheden voor meerdere jaren vastgelegd. De onderhoudswerkzaamheden bestaan uit dagelijks onderhoud, service onderhoud (o.b.v. servicecontracten) en planmatig (groot) onderhoud. Uitbreidingen en duurzame maatregelen vallen buiten dit planmatig onderhoud.

Gekozen kwaliteitsniveau

Er is geen kwaliteitsniveau vastgesteld voor het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed. *De gebouwen worden sober en doelmatig onderhouden.*

Stand van zaken 2019

De huidige stand van zaken is overeenkomstig de uitgezette lijn.

4 Financiën

In dit hoofdstuk wordt per productgroep inzicht gegeven in de financiële situatie. De opgenomen budgetten zijn exclusief gemeente eigen personele inzet, overhead, eigen materieel, etc.

4.1 Integrale projecten

Binnen de gemeente Steenwijkerland wordt gewerkt met integrale projecten. Deze integrale projecten worden op basis van verschillende kansen ingezet. Bij deze integrale projecten wordt gekeken naar de disciplinaire budgetten om bij te dragen aan het project. Soms zijn deze bijdragen niet toereikend voor dekking van het totale project. Er zijn geen structurele middelen beschikbaar om deze tekorten op te vangen. Jaarlijks wordt een afweging gemaakt voor deze integrale projecten en eventuele bijdragen vanuit andere middelen.

4.2 Product Wegen

Onderhoud

Voor het onderhoud van wegen wordt onderscheid gemaakt in dagelijks onderhoud en groot onderhoud. Het dagelijks onderhoud bestaat uit jaarlijks terugkerende taken en kosten. Daarnaast zijn er budgetten voor vegen, onkruidbestrijding op verharding, straatmeubilair en gladheidsbestrijding. Ook zijn er jaarlijks een aantal eenmalige kosten (bv. extra onderzoek of opstellen wegenlegger), die direct ten koste van de exploitatie worden gebracht.

Voor groot onderhoud wegen wordt gewerkt met een voorziening. Jaarlijks wordt gemiddeld € 1.380.000 beschikbaar gesteld voor het groot onderhoud wegen in de exploitatie. Op basis van het meerjarenplan worden de overschotten of tekorten geëgaliseerd met de voorziening. In 2018 is een eenmalige storting gedaan in de voorziening wegen van € 1.500.000. Op basis van de huidige inzichten en plannen is de voorspelling dat de voorziening daarmee in 2027 op € 0 uitkomt. Jaarlijks wordt geëvalueerd of dit doel nog gehaald wordt en wordt eventueel bijgesteld.

Wegen	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Dagelijks beheer	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000	€ 265.000
Groot onderhoud	€ 1.343.000	€ 1.960.000	€ 700.000	€ 739.000	€ 2.222.000

Vervangingen / Investerings

Binnen de gemeente Steenwijkerland zijn er voor wegen investeringen op:

Levensduurverlengend onderhoud

Conform het BBV wordt levensduurverlengend onderhoud gezien als investering. Voor het uitvoeren van dit onderhoud zijn de kosten als geraamd in het beleidsplan opgenomen in de begroting.

Aanleg bermverharding

De investeringsbedragen voor het aanleggen van bermverharding zijn conform het kwaliteitsscenario Beperkt basis opgenomen in de begroting.

Vervanging / Reconstructie

Er is geen structureel investeringsbudget beschikbaar voor de vervanging van de wegen aan het einde van de levensduur. Jaarlijks worden de wegen waarbij vervanging onvermijdelijk is in beeld gebracht en hiervoor wordt apart budget aangevraagd. Onderstaande tabel geeft inzicht in de kosten op basis van de huidige inzichten.

Wegen	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Levensduurverlengend	€ 162.000	€ 187.000	€ 142.000	€ 399.000	€ 514.000
Bermverharding	€ 404.000	€ 404.000	€ 536.000	€ 536.000	€ 536.000
Aanpak fietspaden	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b. (totaal € 4.830.000)
Vervanging/reconstructie	€ 756.000	€ 270.000	€ 635.000	€ 250.000	

4.3 Product Openbare verlichting

Onderhoud

Voor het dagelijks onderhoud (afhandeling storingen, vervangen lampen en verhelpen schades) is jaarlijks circa € 207.000 beschikbaar. Daarnaast zijn er jaarlijkse energiekosten van circa € 220.000. De komende jaren wordt de openbare verlichting grootschalig vervangen, verwachting is dat de dagelijks onderhoudskosten en energiekosten hierdoor afnemen. Hier is reeds rekening mee gehouden in de begroting voor de komende jaren.

Openbare verlichting	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Dagelijks beheer	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000
Energiekosten	€ 220.000	€ 217.000	€ 214.000	€ 212.000	€ 210.000

Vervangingen / Investerings

Op basis van het aangepaste vervangingsplan (naar aanleiding van kwaliteitsniveau Beperkt basis) zijn investeringen geraamd voor het vervangen van de armaturen en masten. Deze zijn als investering opgenomen in de programmabegroting.

Openbare verlichting	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Masten en armaturen	€ 584.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000

4.4 Product Verkeer

Onderhoud

Er is een jaarlijks budget beschikbaar om verkeersborden planmatig te vervangen en er is een budget voor onderhoud (schoonmaken, adhoc vervangen, bijplaatsing). Voor het onderhoud van de ABRI's is een exploitatieovereenkomst afgesloten. Hierin is het onderhoud en de exploitatie van de reclamevitruines in de ABRI's opgenomen.

Verkeer	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Planmatig vervangen	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000	€ 31.000
Regulier onderhoud	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000

Vervangingen / Investerings

De komende jaren wordt geïnvesteerd in de aanpak van de fietspaden (zie Wegen), het vervangen van de ABRI's en aanpak van de bewegwijzering in Giethoorn.

Verkeer	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Vervangen ABRI	€ 285.000				
Bewegwijzering Giethoorn	€ 420.000				

4.5 Product Riolering

Het product riolering kent een eigen opbouw voor wat betreft de financiën. De kosten worden gedekt middels de rioolheffing. De kosten zoals opgenomen in het AWP zijn volledig opgenomen in de begroting. Dit geldt zowel voor onderhoud als vervangingen/investeringen. Er wordt gewerkt met een voorziening om bedragen te egaliseren.

Onderstaand een globaal financieel overzicht van het product riolering.

Riolering	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Algemeen*	€ 448.000	€ 515.000	€ 595.000	€ 679.000	€ 679.000
Onderzoek	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000	€ 207.000
Planvorming	€ 108.000	€ 138.000	€ 118.000	€ 108.000	€ 108.000
Onderhoud	€ 574.000	€ 571.000	€ 569.000	€ 569.000	€ 569.000
Investerings	€ 1.400.000	€ 1.544.000	€ 2.053.000	€ 2.108.000	n.t.b.

* Algemene kosten riolering bestaan bijvoorbeeld uit: kwijtschelding, afschrijving rioolinvesteringen, rentelasten, elektra, datakosten, abonnementen en bijdragen.

4.6 Product Water en (civieltechnische) kunstwerken

Onderhoud

Oeververbindingen (in begroting als 'Onderhoud bruggen')

Voor het onderhoud van oeververbindingen op kwaliteitsniveau Beperkt basis, is per jaar € 406.000 benodigd. Dit bedrag is in de begroting beschikbaar.

Oeverconstructies (in begroting als 'Beschoeiingen')

Het benodigde onderhoudsbudget voor oeverconstructies is geraamd op € 417.000 per jaar voor de jaren 2019 en 2020. Een budget voor 2020 van € 250.000 is naar voren gehaald naar 2018/2019 omdat het project Giethoorn is geclusterd. Daardoor is er in 2020 € 167.000 beschikbaar. In de jaren vanaf 2021 is € 267.000 beschikbaar. Of dit voldoende zal zijn moet blijken uit het nieuw op te stellen beleidsplan.

Water

Jaarlijks is een budget van € 475.000 beschikbaar voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden. Daarnaast is er € 164.000 beschikbaar voor het onderhouden en maaien van de schouwsloten. Voor de jachthavens is een onderhoudsbudget van circa € 48.000 beschikbaar en er is € 60.000 budget voor onderhoud aan recreatieve vijvers en voorzieningen.

Water en civiele kunstwerken	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Oeververbindingen	€ 406.000	€ 406.000	€ 406.000	€ 406.000	€ 406.000
Oeverconstructies	€ 417.000	€ 167.000	€ 267.000	€ 267.000	€ 267.000
Water	€ 639.000	€ 639.000	€ 639.000	€ 639.000	€ 639.000
Jachthavens	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000	€ 48.000
Recreatieve voorzieningen	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000

Vervangingen

Oeververbindingen (in begroting als 'Investerings bruggen')

Voor het vervangen van de oeververbindingen op kwaliteitsniveau Beperkt basis, is een jaarlijks budget nodig van circa € 538.000. Hiervoor wordt uitgegaan van financiële afschrijvingstermijn van 50 jaar, dit vormt een risico aangezien niet alle oeververbindingen een technische levensduur hebben van 50 jaar.

Oeverconstructies (in begroting als 'Investerings beschoeiingen')

Het benodigde budget voor de vervanging van oeverconstructies is geraamd op € 300.000 per jaar voor de jaren 2019 en 2020. Een budget voor 2020 van € 250.000 is naar voren gehaald naar 2018/2019 omdat het project Giethoorn is geclusterd. Daardoor is er in 2020 € 50.000 beschikbaar. In de jaren vanaf 2021 is € 150.000 beschikbaar. Of dit voldoende zal zijn moet blijken uit het nieuw op te stellen beleidsplan.

Water en overige

Voor water, jachthavens en recreatieve voorzieningen zijn geen vervangings- of investeringsbudgetten opgenomen.

Water en civiele kunstwerken	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Oeververbindingen	€ 538.000	€ 538.000	€ 538.000	€ 538.000	n.t.b.
Oeverconstructies	€ 300.000	€ 50.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000

4.7 Product Openbaar groen en spelen

Onderhoud

Openbaar groen

Binnen het product groen zijn er financiële middelen beschikbaar om onderhoud uit te voeren aan de diverse groenobjecten. Er is onderscheid gemaakt in middelen voor onderhoud van openbaar groen, bermenonderhoud, bomenonderhoud en extensief maaien. Het grootste deel van het onderhoudsbudget wordt besteed aan het integrale onderhoudsbestek voor de openbare ruimte. In dit bestek is al het verzorgend onderhoud in de openbare ruimte opgenomen. Dit bestek wordt door de NoordWestGroep uitgevoerd in opdracht van de gemeente Steenwijkerland. In 2019 en 2020 is daarnaast budget beschikbaar voor het project om biodiversiteit en bloemrijke bermen te stimuleren.

Sport en spelen

Voor het onderhouden van de sportvelden is jaarlijks circa € 314.000 beschikbaar. Binnen dit bedrag zijn ook posten voor het beheer en onderhouden van de noodzakelijke voorzieningen (ballenvangers, verlichting, hekwerken, etc.) opgenomen.

Voor het onderhouden van de speelvoorzieningen en de speelondergronden is een jaarlijks budget van circa € 106.000 beschikbaar.

Openbaar groen en spelen	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Openbaar groen	€ 1.592.000	€ 1.592.000	€ 1.592.000	€ 1.592.000	€ 1.592.000
Sportvelden	€ 314.000	€ 314.000	€ 314.000	€ 314.000	€ 314.000
Speelvoorzieningen	€ 106.000	€ 106.000	€ 106.000	€ 106.000	€ 106.000

Vervangingen / Investerings

Openbaar groen

Binnen de budgetten voor openbaar groen zijn aantal posten beschikbaar voor renovatie, inboet herstel en herplant van bomen. Daarnaast zijn er middelen ter beschikking gesteld voor de aanpak van de Essentaksterfte, dit budget wordt ingezet om de matig tot ernstig aangetaste essen te verwijderen en waar mogelijk herplanten met een variatie van andere toekomstbestendige bomen.

Vanuit de beschikbare budgetten wordt soms bijgedragen aan integrale projecten om de groenvoorziening te renoveren of verbeteren. Er zijn geen specifieke vervangings- of investeringsbudgetten beschikbaar.

Sport en spelen

Voor de sportvelden zijn geen vervangings- of investeringsbudgetten beschikbaar. Voor het vervangen van speeltoestellen is op basis van het meerjarenplan een jaarlijks vervangingsbudget beschikbaar.

Openbaar groen en spelen	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Openbaar groen	-	-	-	-	-
Sportvelden	-	-	-	-	-
Speelvoorziening	€ 116.000	€ 112.000	€ 83.000	€ 84.000	€ 182.000

4.8 Product Begraven

Onderhoud

Voor het onderhoud van de begraafplaatsen is jaarlijks circa € 297.000 beschikbaar. Daarnaast is er binnen het product groen een klein budget beschikbaar om het groen nabij de begraafplaatsen te onderhouden op kwaliteitsniveau Hoog. De kosten worden (deels) gedekt door de baten.

Begraven	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Onderhoud	€ 297.000	€ 297.000	€ 297.000	€ 297.000	€ 297.000

Vervangingen / Investerings

Er zijn geen investeringsbudgetten beschikbaar.

4.9 Product Gebouwen

Onderhoud

Op basis van het Meerjarenonderhoudsplan is er een jaarlijks budget beschikbaar voor het uitvoeren van onderhoud. Binnen dit onderhoud worden ook (kleine) technische installaties vervangen of onderdelen vervangen.

Vervangingen / Investerings

Voor Vervangingen / Investerings wordt gewerkt met een voorziening. De investeringen zijn geraamd op basis van het Meerjarenonderhoudsplan. Er is geen rekening gehouden met verbeteringen, verduurzaming of complete herbouw van maatschappelijk vastgoed. De kapitaallasten van de investeringen in de (technische installaties van) zwembaden worden vanuit de voorziening gedekt.

Gebouwen	Begroting 2019	MJR 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Uitvoering	€ 1.577.000	€ 906.000	€ 913.000	€ 1.133.000	€ 1.058.000
Investerings	€ 106.000	€ 44.000	€ 252.000	€ 110.000	€ 740.000

5 Aandachtspunten en aanbevelingen

Op basis van deze paraplunota Kapitaalgoederen 2019 – 2023 gemeente Steenwijkerland worden in dit hoofdstuk de belangrijkste aandachtspunten en aanbevelingen opgesomd.

5.1 Aandachtspunten

De arealen van de kapitaalgoederen in Steenwijkerland zijn goed in beeld. De arealen worden (kwantitatief en kwalitatief) bijgehouden in het betreffende beheersysteem. Enige uitzondering hierop is het straatmeubilair (bankjes, afvalbakken, hekjes, paaltjes, etc.) deze zijn beperkt in beeld.

De gemeente Steenwijkerland hanteert eigen gedefinieerde kwaliteitsniveaus. Ten opzichte van de landelijke methodiek is het kwaliteitsniveau 'Beperkt basis' toegevoegd. Dit kwaliteitsniveau zit op de ondergrens van kwaliteitsniveau Basis en bovenin kwaliteitsniveau Laag. Op verschillende disciplines is dit kwaliteitsniveau daadwerkelijk vastgesteld. Deze keuze brengt risico's met zich mee, de kans op kapitaalvernietiging neemt ten opzichte van kwaliteitsniveau Basis toe. De doorslag naar kwaliteitsniveau Laag is reëel en wordt gedeeltelijk zelfs geaccepteerd. De keuze voor dit kwaliteitsniveau is grotendeels gemaakt vanuit kostenoverweging, met name op (middel)lange termijn is dit een risico voor de kwaliteit en het presteren van de kapitaalgoederen.

De belangrijkste aandachtspunten per discipline:

- In het wegenbeleidsplan is gekozen voor kwaliteitsniveau Basis. De risico's die hiermee worden gelopen zijn beperkt. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde (circa € 0,64 per m²) is het beschikbare wegenbudget Steenwijkerland (circa € 0,48 per m²) laag. Met name voor de (middel)lange termijn levert dit risico's op voor financiële tekorten.
- Naast het beperkte inzicht in de arealomvang van het straatmeubilair is ook het beleid en de benodigde budgetten een aandachtspunt. Advies is hier meer structureel vorm aan te geven.
- De geplande vervanging van openbare verlichting wordt over een langere termijn uitgevoerd. Hierdoor komen de doelstellingen voor beperken van onderhouds- en energielasten onder druk te staan.
- Voor de aanpak van fietspaden wordt gekozen voor subsidiëring door de provincie. Als deze subsidie uitblijft wordt de ambitie op dit vlak niet bereikt. Inmiddels is door het beschikbaar stellen van middelen door de provincie in het kader van de "regiodeal" hier aan invulling gegeven.
- Het rioleringsbeleid en de financiën zijn op orde. Bij integrale projecten wordt vaak geleund op de bijdrage vanuit riolering. Dit kan op termijn (als er minder rioleringsinvesteringen zijn) een risico zijn voor de doorgang van integrale projecten in de openbare ruimte.
- De gemeente Steenwijkerland heeft een groot areaal, water en civieltechnische kunstwerken. Voor meerdere onderdelen is gekozen voor Beperkt basis. In sommige gevallen is de financiële afschrijvingstermijn langer dan de daadwerkelijke levensduur. Dit levert risico's op.

- De daadwerkelijke kosten van de projecten van de oeververbindingen zijn hoger dan geraamd in eerdere plannen. De voortgang wordt daarom de komende periode geëvalueerd.
- Het beleid voor jachthavens ontbreekt op dit moment. Voorgesteld wordt hiervoor op korte termijn beleid te ontwikkelen.
- Het is wenselijk het groenbeleid te actualiseren. In deze actualisatieslag dient ook een nieuw financieel doorzicht te worden opgenomen. Er zijn geen echte budgetten om bij te dragen aan integrale projecten of vervangingen van groen.
- Het speelbeleid is op orde en financieel in de hand. De nagestreefde doelen worden behaald. Het beheerplan sportvelden wordt in 2019 opgesteld.
- Het is wenselijk het meerjarenplan Begraven te actualiseren.
- Voor het beheer van de gebouwen is geen overkoepelend beleidsplan. Elk gebouw heeft zijn eigen meerjarenonderhoudsplan. De kosten worden geëgaliseerd middels een voorziening. Deze werkwijze wordt als positief ervaren en zal op deze wijze worden voortgezet.

5.2 Aanbevelingen

De aanbevelingen op een rij:

- Blijvende aandacht voor bijhouden arealen, voeg straatmeubilair toe.
- Zorg voor bewustzijn van de risico's bij kwaliteitsniveau Beperkt basis.
- Met deze nota zijn de arealen, beleidskaders, ambitie, huidige stand van zaken en budgetten actueel in beeld. Aanbeveling is de omgang en het beleid bij areaaluitbreiding en verandering hierop te enten.
- Houd de verschillende beheer en beleidsplannen actueel en communiceer over de gevolgen van de keuzes.

6 Samenvatting

Product	Wegen	Openbare verlichting	Verkeer	Riolering	Water en civieltechnische kunstwerken	Groen en spelen	Begraven	Gebouwen
Areaal bekend	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Beleidsplan(nen)	Ja, 2017 - 2021	Ja, 2017 - 2026	Ja, 2017 - 2020	Ja, 2016 - 2021	Ja grotendeels, Oeververbindingen 2017 - 2021 Oeverconstructies 2016 - 2020 Water 2016 - 2021 Jachthavens (in de maak)	Deels IVOR en kwaliteitshandboek 2007 Beleidsnota Groen en Meerjarenprogramma Groen 2011 - 2014 Speelplekkenbeleid en Meerjarenplan Spelen 2014 – 2017 Beheerplan Sportvelden (in de maak)	Ja, 2014 – 2018 actualisatie in 2019	Nee, meerjaren onderhoudsplan per gebouw
Gekozen kwaliteitsniveau	Basis Bermen en aanpak fietspaden Beperkt basis	Beperkt basis	Basis	Risicogestuurd beheer	Oeververbindingen Beperkt basis Oeverconstructies Basis Water functioneel beheer	Basis, Hotspots Hoog	Hoog	-
Onderhoudsbudget	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Vervangingsbudget/Vervangingsplan	Nee, niet structureel	Ja	Alleen voor de vervanging van fietspaden, overige niet	Ja	Ja grotendeels	Alleen voor speeltoestellen	Nee	Alleen voor technische installaties

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH DEVENTER
Postbus 321
7400 AH DEVENTER
T. 06 - 53 10 96 61
E. stephan.vandergeest@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.